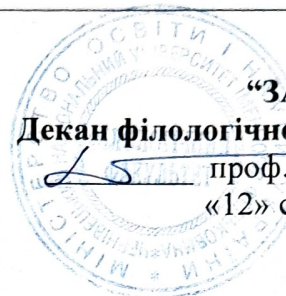

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

 проф. Борис БУНЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Виробнича педагогічна практика

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

Освітньо-професійна
програма

Українська мова та література

Спеціальність

035 Філологія

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

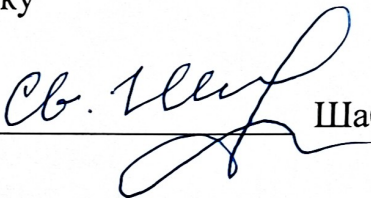
Робоча програма навчальної дисципліни «*Виробнича педагогічна практика*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» (спец. 035 «Філологія (Українська мова та література)», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол №6 від 30 червня 2020 р.).

Розробник: **Максим'юк Оксана Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови.

Викладач: **Максим'юк Оксана Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови.

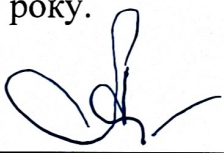
Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри сучасної української мови
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Шабат-Савка С. Т.

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

Практика студентів є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя української мови та літератури й спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддям праці в галузі їхньої майбутньої спеціальності (українська мова та література), визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою підготовки фахівців відповідного напрямку (035 Філологія). Практика студентів передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і знань відповідно до ОР «Бакалавр». Виробнича педагогічна практика на четвертому курсі є четвертим етапом набуття студентами шкільного досвіду, зокрема в ролі вчителя української мови та літератури. Студенти проходять практику з відривом від навчального процесу – 4 тижні у 8-му семестрі. Практика відбувається в закладах загальної середньої освіти, які визначені базами практики відповідно до Угоди про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та Департаментом освіти й науки Чернівецької міської ради.

Виробнича педагогічна практика майбутніх учителів української мови і літератури здійснюється на основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993р. № 93), «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2020), Договором № 122¹/2024 про співпрацю між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та Управлінням освіти Чернівецької міської ради від 18 грудня 2024 року, Договором № 122 / 2024 про організацію педагогічної практики здобувачів освіти між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та Управлінням освіти Чернівецької міської ради від 18 грудня 2024 року, Договором № 123 / 2024 про організацію педагогічної практики здобувачів освіти між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та Департаментом освіти та науки Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) від 18 грудня 2024 року та інших нормативних документів, що регламентують практичну підготовку майбутніх фахівців.

Мета педагогічної практики підпорядкована цілям освітньо-професійної програм и 035 Філологія (Українська мова та література) кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Унікальність ОПП полягає у використанні мультидисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури середньої школи, що значно підвищує конкурентоспроможність фахівців на сучасному ринку освітніх послуг.

Загальні цілі виробничої педагогічної практики:

- підготовка до майбутньої професійної діяльності вчителя української мови й літератури в умовах Нової української школи.

1. Мета виробничої педагогічної практики: забезпечити студентам фундаментальну теоретичну і практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання і обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі української філології, педагогіки та методики середньої освіти; набуття здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності; можливість продовження навчання за програмою магістра; а також сформувати у студентів необхідні вміння та навички навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти на основі здобутих знань з усіх філологічних та гуманітарних дисциплін. Реалізація мети здійснюється на основі всебічного аналізу теоретичних та практичних здобутків методики навчання філологічних дисциплін у школі. Основне завдання полягатиме у виробленні педагогічної концепції навчання української мови і літератури, яка розширить межі змісту всіх дисциплін мовно-літературознавчого циклу, наповнить їх важливою сучасною інформацією, що слугуватиме успішному засвоєнню нового матеріалу. Також здобувач вищої освіти знайомиться зі специфікою роботи з дітьми з особливими потребами.

Програма виробничої педагогічної практики враховує завдання до підготовки вчителя, визначені Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 р. № 519) «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Концепцією «Нова українська школа» (2016 р.), Концепцією розвитку педагогічної освіти (2018 р.), Державним стандартом базової середньої освіти (2020 р.), Професійним стандартом «Вчитель початкових класів загальної середньої освіти» (2020 р.) та ін.

Програму розроблено відповідно до реформи МОН України «Нова українська школа», яка передбачає створення школи, де діти будуть навчатися через діяльність, у якій буде комфортно навчатись і яка буде давати школярам не тільки знання а й вміння застосовувати їх у житті.

Робоча програма виробничої педагогічної практики з української мови та літератури:

- ґрунтується на сучасних вимогах до здійснення освітніх послуг у ЗЗСО;
- враховує основні положення Концепції «Нова українська школа»;
- відображає кращі здобутки у викладанні мовознавчих та літературознавчих дисциплін;
- спрямовує роботу майбутнього вчителя на підвищення власного рівня педагогічної майстерності;
- сприяє набуттю знань про особливості проведення діагностики педагогічних досліджень;
- скеровує майбутніх учителів до визначення можливих напрямів та перспектив дослідницької роботи в галузі методики навчання української мови та літератури.

Завдання педагогічної практики:

навчальні:

- 1) поглибити знання студентів з предметів, що визначають зміст практики;
- 2) забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;

- 3) розвивати професійні творчі здібності, вміння проводити уроки з використанням сучасних інноваційних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- 4) формувати психологічну готовність до роботи в школі;
- 5) створювати умови для самоактуалізації й саморозвитку студентів;
- 6) сприяти створенню діалогічного комунікативного простору в ході практики;

наукові:

- 1) поглибити теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань, вивчення передового педагогічного досвіду вчителів виробити творчий підхід до педагогічної діяльності;
- 2) розвивати професійно-дослідницькі здібності студентів;
- 3) формувати вміння проводити науково-дослідницьку роботу;

виховні:

- 1) виховувати в студентів стійкий інтерес і любов до професії вчителя;
- 2) формувати в майбутніх учителів педагогічні вміння і навички, що сприяють розвитку у них професійних якостей учителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- 3) розвивати у практикантів вміння здійснювати виховну роботу з української мови і літератури, англійської мови, історії;

професійні:

- 1) формувати в студентів вміння та навички:

а) правильно визначати:

- типи уроків, їх організаційну структуру залежно від мети, змісту, вікових особливостей учнів та конкретних умов проведення уроків;
- організаційні форми, методи й засоби проведення уроків відповідно до дидактичних принципів навчання, враховуючи вікові, психологічні особливості учнів й конкретні умови навчання;
- навчальну, виховну мету уроку зі спеціальності та в позакласних виховних заходах, а також організаційні форми й методи їх проведення;

б) добирати, а в разі необхідності виготовляти роздавальний матеріал, наочність до уроків відповідно до їх пізнавальної мети;

в) своєчасно й уміло застосовувати ТЗН для проведення уроків зі спеціальності та в позакласній роботі;

г) стимулювати інтерес та активність учнів до засвоєння знань, розвивати їхню увагу, мислення, мовлення;

д) давати психолого-педагогічний аналіз уроків та позакласних заходів зі спеціальності, проведених студентами конкретної групи;

є) самостійно вивчати передовий педагогічний досвід учителів, робити відповідні висновки, які розкривали б особливості професії вчителя, узагальнювати й використовувати його в своїй навчальній роботі в університеті (написання рефератів, доповідей, курсових робіт).

Під час педагогічної практики застосовуються **методики** формування загальних і професійних (фахових) компетентностей, моніторингу педагогічної діяльності, аналізу педагогічного досвіду, проведення освітніх вимірювань. У процесі проходження виробничої педагогічної практики застосовуються також **методи**: проблемний, дослідницький, частково-пошуковий, презентації, навчально-ігрові, спостереження тощо. Через виробничу педагогічну практику здійснюється студентоцентричне навчання бакалавра.

3. Результати педагогічної практики

Критерієм якості підготовки випускників вищих педагогічних навчальних закладів виступає низка **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у процесі професійної діяльності в галузі філологічної освіти, що передбачає формування поглиблених знань із лінгвістики, методики навчання української мови, методики навчання української літератури, умінь і навичок професійно-педагогічної комунікації українською мовою; готовність до інноваційної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 13. Здатність розуміти лінгвістику як особливу науку, що вивчає структуру і функціонування мови; володіти знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української мови;

ФК 14. Здатність володіти мовно-комунікативними компетенціями (лінгвістичною, предметною, прагматичною, технологічною);

ФК 15. Здатність вільно оперувати основними поняттями, концепціями і фактами сучасної літературознавчої науки.

Програмними результатами навчання (ПРН) для виробничої педагогічної практики є:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для

організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 14. Використовувати мови, які передбачені програмою для вивчення, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні явища й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 20. Знати методику планування навчально-виховного процесу в закладах середньої освіти, опанувати сучасні технології методичного забезпечення на уроках української мови та літератури, враховувати психолого-педагогічні основи навчального процесу в школі та специфіку професійної викладацької діяльності.

4. Передумови проходження педагогічної практики з української мови та літератури в ЗЗСО

Здобувачі вищої освіти здобули знання з мовознавчих та літературознавчих дисциплін, психолого-педагогічних предметів та набули вміння і навички аналізувати художній твір, осмислювати його ідейно-естетичну цінність, визначати місце твору в доробку письменника та літературному процесі. Упродовж навчання на 3 курсі студенти опанували методику навчання української мови та літератури, набули вміння структурувати навчальне заняття, досягати мету, добирати доцільні форми та методи проведення заняття. Під час вивчення дисциплін «Методика навчання української мови», «Методика навчання української літератури» студенти на базі сформованих знань та набутих умінь виробляють професійні компетентності у викладанні мовознавчих та літературознавчих дисциплін у закладах загальної середньої освіти. На попередніх курсах здобувачі вищої освіти пройшли фольклорну, діалектологічну; ознайомлювальну педагогічну практику, навчальну педагогічну практику й підготовлені до виконання завдань програми практики.

У процесі педагогічної практики здійснюється:

- виховання в студентів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- закріплення, поглиблення та синтезування психолого-педагогічних, методичних і мовних знань у процесі їх використання для вирішення конкретних навчальних завдань;
- свідоме застосування студентами теорії навчання в практичній діяльності, усвідомлення її професійної значущості;
- формування та розвиток професійних умінь і навичок щодо підготовки і проведення уроків з української мови та літератури;
- розвиток у студентів уміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- ознайомлення із сучасними досягненнями навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом;
- вироблення творчого підходу до педагогічної діяльності.

5. БАЗИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Виробничою базою для практики є ЗЗСО міста Чернівці та Чернівецької області.

Визначення баз практичної підготовки здійснюється керівництвом університету на основі договорів і відношень із навчальними закладами будь-яких форм власності.

Тривалість дії угод погоджується договірними сторонами й може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

При наявності регіональних замовлень на підготовку фахівців, перелік баз практичної підготовки надають органи, які формували ці замовлення.

Здобувачі вищої освіти мають право самостійно за узгодженням з випусковими кафедрами, адміністрацією філологічного факультету пропонувати для себе місце проходження практики.

У цьому випадку здобувач освіти повинен подати на розгляд кафедр лист-згоду з базового закладу, у якому адміністрація бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання програми практичної підготовки. Здобувачі вищої освіти можуть проходити практичну підготовку у процесі виконання посадових обов'язків відповідно до фаху.

Університет може зараховувати практичну підготовку в порядку визнання результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою, які здобуті під час трудової діяльності здобувача під час навчання.

Керівники бази практичної підготовки разом із керівництвом Університету несуть відповідальність за створення умов для проходження практики здобувачами вищої освіти.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практичної підготовки покладається на ректора та першого проректора, завідувача кафедри, що забезпечує організацію і проведення практичної підготовки, завідувача навчальної і виробничої практик Університету, керівника/методиста практики.

Загальну організацію, проведення і контроль практичної підготовки, а також зв'язок із базами практик забезпечує завідувач навчальної та виробничої практик Університету.

Безпосередню організацію і проведення практики, а також зв'язок з базами спеціальних практик забезпечують випускові кафедри, що забезпечують організацію і проведення практичної підготовки.

Методичне керівництво практиками здійснюють керівники практик, методисти від кафедр.

Керівники практики призначаються з числа провідних науково-педагогічних працівників випускових кафедр.

Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практичної підготовки регламентується Кодексом законів про працю України та іншими законодавчими актами, що встановлюють соціально-трудові відносини.

За домовленістю між університетом і базою практичної підготовки може встановлюватися інша тривалість робочого часу, за умови, якщо це не суперечить вимогам чинного трудового законодавства.

Обов'язки завідувача навчальною та виробничою практикою від ЗВО:

- укладати договори з установами, організаціями, підприємствами, які визначені базами практичної підготовки на термін, визначений сторонами;
- уточнювати з базами практичної підготовки умови її проходження;
- надавати кафедрам інформацію щодо наявності місць практичної підготовки згідно з укладеними договорами;
- забезпечувати кафедри необхідною документацією з питань практичної підготовки;
- проводити інструктажі з охорони праці для студентів, які направляються для проходження практичної підготовки;
- контролювати проведення практичної підготовки, аналізувати звіти кафедр за результатами практик і готувати відповідні довідки про їх проведення, аналізувати та узагальнювати її результати і подавати на розгляд вченої ради філологічного факультету.

Завідувачі фахових кафедр здійснюють контроль за організацією і проведенням практичної підготовки, виконанням програми практики, вчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики.

Обов'язки керівника практики від факультету:

- складати робочу програму практичної підготовки;
- розробляти методичну документацію з питань практичної підготовки та надавати допомогу викладачам-методистам;
- забезпечувати організацію і проведення практичної підготовки зі спеціальності;
- узгоджувати бази проходження практичної підготовки з завідувачем навчальною та виробничою практикою ЗВО;
- згідно з угодами, укладеними між ЗВО й базовими закладами та відношеннями щодо проведення практичної підготовки, проводити розподіл методистів та студентів-практикантів;

- готувати проєкт наказу з практики; забезпечувати розподіл методистів і студентів; організувати інструктивні збори методистів, керівників та студентів факультету в перший день педагогічної практики;
- забезпечувати організацію і проведення настановчих та підсумкових конференцій, захисту результатів практичної підготовки;
- ознайомлювати здобувачів вищої освіти з завданням і змістом, звітністю і критеріями оцінювання результатів практичної підготовки;
- здійснювати загальний контроль за виконанням здобувачами вищої освіти завдань практичної підготовки й правил внутрішнього трудового розпорядку, визначеного базою практичної підготовки;
- вивчати й узагальнювати досвід організації та проведення практичної підготовки;
- подавати завідувачу навчальної та виробничої практики звіт про проведення практики з зауваженнями й пропозиціями щодо подальшого вдосконалення та організації її проведення.

Обов'язки керівника від кафедри:

- брати участь у настановній та підсумковій конференціях у навчально-науковому інституті/факультеті;
- на настановній конференції ознайомлювати здобувачів вищої освіти із вимогами до організації практичної підготовки за ОПП Філологія (українська мова і література), здійснювати організаційну роботу зі студентами;
- на підсумковій конференції характеризувати роботу своєї групи практикантів, досягнення і недоліки окремих здобувачів вищої освіти, узагальнювати досвід практики;
- знайомити здобувачів вищої освіти із адміністрацією бази практичної підготовки, керівниками практики, здійснювати їх розподіл, контролювати відвідування, роботу та виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку базового закладу;
- проводити методичну роботу зі здобувачами вищої освіти: затверджувати Індивідуальні плани, проводити консультації із планування серій уроків, складання планів-конспектів окремих уроків, підготовки наочних посібників і технічних засобів, проведення позакласних заходів;
- перевіряти та оцінювати конспекти, відвідувати та обговорювати не менш ніж три заняття;
- забезпечувати контроль за проходженням практичної підготовки здобувачів вищої освіти групи;
- відповідати за вчасну подачу здобувачами вищої освіти звітної документації керівнику практики;
- оцінювати роботу здобувачів вищої освіти, виставляти оцінку в атестаційний лист;
- подавати керівнику практики звіт за підсумками практики.

Обов'язки студентів-практикантів:

- брати участь у настановній та підсумковій конференціях із питань організації практичної підготовки;
- одержати до початку практики у керівників, методистів з фаху, педагогіки та психології консультації щодо виконання завдань практичної підготовки, оформлення всіх необхідних документів;
- пройти своєчасно медогляд і отримати допуск на проходження практичної підготовки;
- вчасно прибути на базу практичної підготовки;
- виконати всі види робіт, передбачені програмою практичної підготовки;
- щоденно бути присутнім на базі практичної підготовки;
- суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і розпоряджень адміністрації установи, де проходить практична підготовка;
- вчасно оформляти документацію та подавати її на вимогу керівника/методистів практики;
- подати звітну документацію в останні дні проходження практичної підготовки і протягом перших 10 днів після виробничої і 5 днів після навчальної практик захистити результати практики;
- нести відповідальність за виконану роботу.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

Студент-практикант з метою дотримання вимог охорони праці повинен:

- пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці;
- керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу;
- дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території навчального закладу;
- дотримуватися правил особистої гігієни;
- при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- знати вимоги електро- і пожежобезпеки й уміти користуватися засобами пожежогасіння;
- вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;
- оперативно повідомляти про всі несправності обладнання, виявлені в процесі роботи, про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я;
- знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги і т. д.).

Зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів

пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямок евакуації, вмiти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби.

У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.

Особливості дистанційного проходження педагогічної практики

Дистанційне проходження практики дозволяється студентам за умови переходу баз практики (ЗЗСО) на дистанційну форму навчання учнів (зокрема, у період карантину, пов'язаного з розповсюдженням Covid-19, воєнного стану). У такому випадку, перелік вищезазначених завдань для студентів може бути дещо скорочений та змінений.

Якщо навчання студентів у цей час також здійснюється в дистанційній формі, настановна конференція з практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet. Студентів ознайомлюють зі змінами щодо вимог практики та забезпечують усіма необхідними методичними матеріалами в електронній формі. Допуск до практики, індивідуальні консультації та методичні семінари протягом практики групові методисти теж проводять зі студентами дистанційно.

Протягом проходження практики студент повинен тримати постійний дистанційний зв'язок з класним керівником і з учителем української мови та літератури: отримувати індивідуальні консультації, брати зразки необхідної навчальної документації, спостерігати за проведенням онлайн занять з учнями або проводити такі заняття самостійно тощо.

Всю звітну документацію студент оформляє в електронній формі та висилає на університетську електронну пошту групового методиста протягом двох днів після закінчення практики. Підсумкова конференція та захист практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet чи ZOOM.

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Після закінчення терміну практичної підготовки здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практичної підготовки на випускових кафедрах.

Звітна документація: щоденник, звіт, характеристика, плани-конспекти уроків, виховних заходів та інше подається на перевірку відповідному методисту. Звітна документація із практичної підготовки подається на перевірку не пізніше 10 днів після виробничої практики.

Після перевірки звітної документації керівником практики та її позитивної оцінки звіт публічно захищається здобувачем вищої освіти на підсумковій конференції.

Місце, час і форма проведення звіту з практики визначається випусковими кафедрами й доводиться до відома здобувачів вищої освіти та завідувача навчальною та виробничою практикою Університету.

Підсумкова оцінка з виробничої практики визначається керівником практики і вноситься ним у щоденник студента-практиканта, індивідуальний навчальний план студента/залікову книжку, екзаменаційно-залікову відомість.

Звіти з виробничих практик подаються керівниками практик від кафедр. Документація збирається керівником практики та зберігається на кафедрі, що забезпечує організацію і проведення практичної підготовки протягом 2 років.

Підсумки практичної підготовки обговорюються на засіданнях випускових кафедр, а загальні підсумки підводяться на засіданнях вченої ради філологічного факультету.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин або отримав негативну оцінку, може пройти практичну підготовку повторно у поза навчальний час, крім тих випадків, коли практична підготовка проходила в останньому навчальному семестрі.

У разі, якщо специфіка практичної підготовки не дає можливості повторного проходження, то здобувач вищої освіти відраховується з Університету.

Здобувачам вищої освіти, які працюють за фахом із навантаженням не менше 0,5 ставки, практична підготовка зараховується за наявності підтверджуючих документів

8. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія (Українська мова і література)	Обов'язкова
		Рік навчання 4-й
		Семестр 8-й (4 тижні)
Кількість годин/кредитів 8-й семестр – 180/6	Освітньо-професійна програма «Українська мова і література» Бакалавр	Самостійна робота –
		Консультації
ІНДЗ: немає		Форма контролю: захист 8-й семестр (іспит)

8.1. Зміст виробничої педагогічної практики

Зміст педагогічної практики має бути максимально наближений до реальної професійної діяльності учителя української мови і літератури та класного керівника. Він охоплює такі напрями педагогічного процесу: навчальний, методичний, виховний і науково-дослідницький. Виробнича педагогічна практика здійснюється для освітньо-кваліфікаційного рівня *бакалавр* у ЗЗСО.

Навчальна робота

- ознайомлення з навчальним закладом відповідного типу (загальноосвітньої, ліцей), із завданнями й основними напрямками роботи навчального закладу на сучасному етапі, зі шкільною документацією (планами навчально-виховної роботи школи, класного керівника, тематичними, поурочними планами учителів-предметників, гуртків, факультативів, спортивних секцій);

- вивчення та аналіз класної документації, ознайомлення зі змістом та структурою класного журналу, особистих справ учнів, щоденників школярів, розкладом уроків;
- складання індивідуального плану роботи на період практики та погодження його з учителем-словесником та класним керівником (графік проведення власних уроків та позакласних заходів);
- вивчення особового складу обраного класу, рівня успішності школярів у закріпленому класі, бесіди з класним керівником, учителями-предметниками, психологом та ін.;
- відвідування та аналіз уроків вчителів-словесників, всіх предметників у своєму класі та студентів-практикантів;
- розробка планів-конспектів уроків з предмета та їх проведення. Відповідно до робочої програми практики студент зобов'язаний провести 7 уроків з української мови та 7 уроків з української літератури (7 семестр) та 15 уроків з української мови та 15 уроків з української літератури (8 семестр).

Методична робота

- ознайомлення з особливостями викладання української мови в навчальному закладі, з роботою методичного об'єднання вчителів-словесників в ЗЗСО;
- ознайомлення з організацією роботи кабінетів української мови, української літератури та наявними в них наочними посібниками, обладнанням, програмним забезпеченням;
- ознайомлення й вивчення методичної системи роботи вчителя української мови, науково-методичною проблемою, над якою працюють учителі. Відвідування і аналіз різних типів уроків, форм перевірки знань учнів, методів і форм подачі матеріалу, застосування наочності і її ефективності;
- планування та відвідування уроків учителів-словесників у закріпленому класі;
- планування та підготовка студентів разом з методистом від кафедри та вчителем української мови до проведення пробних уроків. Вивчення тематичних планів роботи вчителя української мови в цьому класі, ознайомлення з розділами шкільної програми, які вивчаються під час проходження практики, зі змістом навчального матеріалу в підручнику, розробка планів-конспектів уроків з української мови:
- проведення студентами уроків. Науково-методичний аналіз проведених уроків;
- планування та підготовка студентів разом з методистом від кафедри та вчителем української мови до проведення залікових уроків. Розробка планів-конспектів залікових уроків з української мови та літератури;
- проведення студентами залікових уроків. Науково-методичний аналіз проведених залікових уроків з української мови;
- ознайомлення та участь в організації і проведенні засідань гуртків, факультативів;
- проведення самостійної позаурочної роботи з предмета (тижні української мови, вечори (ранки), бесіди, конференції, диспути, вікторини, ігри, екскурсії, брейн-ринги, випуск стіннівок тощо);
- проведення позакласного заходу з предмета та оформлення плану-конспекту (розробки) цього заходу;

- ознайомлення з портфоліо вчителів, їхніми блогами. Відвідування засідань методичних об'єднань учителів. Ознайомлення з досвідом роботи вчителів з обдарованими учнями, підготовкою до олімпіад, конкурсів МАН;
- ознайомлення з науково-методичною літературою з питань інноваційних технологій при викладанні української мови; участь у засіданнях методичних об'єднань з питань удосконалення навчально-виховної роботи школи.

Виховна робота

- вивчення вікових та особистісних особливостей учнів, рівня розвитку колективу класу;
- ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника, його документації;
- планування та підготовка студентів разом з методистом педагогіки й класним керівником до проведення пробних класних виховних заходів. Розробка сценарію пробних класних виховних заходів;
- планування та підготовка студентів разом з методистом педагогіки й класним керівником до проведення залікового класного виховного заходу. Розробка плану-конспекту залікового класного виховного заходу;
- підготовка матеріалу для написання психолого-педагогічної характеристики класу. Спостереження, анкетування, вивчення класної документації, співбесіди з учнями та узагальнення накопиченого матеріалу. Вивчення міжособистісних взаємин у класі, ступеню згуртованості колективу, наявності угруповань, виявлення лідерів, аутсайдерів за відповідними методиками;
- написання психолого-педагогічної характеристики класу. Аналіз спостережень, анкетування, класної документації, співбесід з учнями та узагальнення накопиченого матеріалу;
- перевірка щоденників учнів і проведення індивідуальної роботи з ними;
- проведення самостійної виховної роботи згідно з планом класного керівника (класні години, бесіди, вікторини, дискусії, екскурсії, КВК тощо);
- планування та підготовка матеріалів до виступу на класних батьківських зборах;
- індивідуальна робота з учнями, бесіди з учителями та батьками.

Науково-дослідницька робота

- виконувати дослідницьку роботу за завданням кафедри;
- узагальнити творчий досвід роботи вчителів української мови та літератури у школі;
- підготувати повідомлення чи доповідь за результатами практики на підсумкову конференцію;
- зібрати матеріал для курсової або бакалаврської роботи з методики навчання української мови та сучасної української мови.

Таким чином, зміст педагогічної практики складається з: 1) навчальної роботи; 2) методичної роботи; 3) виховної роботи, 4) науково-дослідницької.

8.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Термін	Навчальні елементи
1-й тиждень	– участь у Настановній конференції з організації практики;

(підготовчий етап)	- ознайомлення з Положенням про виробничу (педагогічну) практику; - знайомство з педагогічним складом колективу; - ознайомлення з нормативними документами закладу загальної середньої освіти, де організовано виробничу (педагогічну) практику; - складання під керівництвом учителя та керівника практики індивідуального плану роботи на час проходження практики; - ознайомлення з матеріальною базою місця практики; - ознайомлення з чинною програмою для загальноосвітніх навчальних закладів (Українська мова та література 5-9 класи) та модельними програмами для НУШ; - ознайомлення з календарно-тематичним планування уроків української мови та літератури, а також планів позакласної роботи; - спостереження за роботою досвідчених учителів ЗЗСО, за структурою та типологією їхніх уроків, за технологією підготовки й проведення уроків різних типів; - ознайомлення з планами гурткової та факультативної роботи в ЗЗСО; - спостереження за методикою застосування сучасних методів та прийомів навчання української мови та літератури на аспектичних уроках та уроках розвитку зв'язного мовлення; - спостереження за роботою учнів на уроках із української мови та літератури, визначення психологічних чинників, що впливають на процес їх навчання; - вивчення матеріалу про специфіку роботи учителя з учнями з особливими потребами (врахування елементів <i>інклюзії</i>).
2–3-й тиждень (організаційно-діяльнісний)	- проходження діяльнісного етапу педагогічної практики у закладі згідно з індивідуальним планом; - підготовка та проведення всіх уроків української мови та літератури за розкладом учителя; - підбір дидактичних матеріалів до проведення залікових уроків з української мови та літератури; - застосування сучасних методів і прийомів навчання на уроках української мови та літератури; - підготовка і проведення уроків із застосуванням ІКТ; - робота над розв'язанням актуальної науково-методичної проблеми, що має безпосередній стосунок до теми курсової роботи; - складання плану та проведення гурткового заняття для учнів 5-9 класів (за вибором); - взаємовідвідування занять і позааудиторних заходів, підготовлених іншими студентами-практикантами; - здійснення аналізу уроків; - складання сценарію та проведення позакласного заходу у 5-9 класах (за вибором) та його аналіз; - спостереження за класом, в якому виконував обов'язки

	класного керівника та написання психолого-педагогічної характеристики класу; - спостереження за поведінкою та навчанням учнів на уроках та написання психолого-педагогічної характеристики учня; – добір завдань для самостійної та індивідуальної роботи з української мови та літератури для учнів з особливими потребами; - проведення щотижневої години класного керівника; – участь у нарадах, педрадах та батьківських зборах; – проведення виховної бесіди профорієнтаційного спрямування зі студентами.
4-й тиждень і 1-й тиждень після практики (підсумковий етап)	– проведення залікових уроків з української мови та літератури та їх аналіз; – проведення та перевірка самостійних робіт учнів; – підготовка звітних матеріалів за підсумками виробничої педагогічної практики; – підготовка та подання звітної документації керівникові практики для оцінювання; – захист матеріалів педагогічної практики на підсумковій конференції або засіданні „круглого столу” на філологічному факультеті або кафедрі.

Примітка: Відповідно до [Положенням «Про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»](#) (затвердженого Вченою радою ЧНУ ім. Ю. Федьковича та введеного в дію протоколом ректора №7 від 31.08.2020 р.), п. 2.10 - студенти віком від 16-ти років, тривалість проходження практики – 30 годин (1 кредит) на тиждень, тобто 6 годин на день. Інші години виділяються на самостійну роботу студентів. Наприклад: практика студентів тривалістю 90 годин (1 тиждень): 30 годин виділяється на проходження практики в закладі освіти та 60 годин – на самостійну роботу.

9. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра в процесі виробничої педагогічної практики застосовуються методи, методики та технології: індукція, дедукція, аналіз, синтез; описовий, порівняльно-історичний, зіставний, структурний методи, біографічний, культурно-історичний, компаративний, структуралістський, психоаналітичний, типологічний методи та ін. – у процесі аналізу тексту художнього твору; методи навчання української мови та літератури; освітні технології та методики формування предметних компетентностей, моніторингу педагогічної діяльності та аналізу педагогічного досвіду, проведення освітніх вимірювань, ефективних способів взаємодії учасників освітнього процесу.

10. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формами й методами контролю є: настановна конференція; самоконтроль студента-практиканта; виконання й оцінювання завдань практики; дистанційні та очні консультації; консультації методиста з адміністрацією закладу; підсумкова конференція.

До обов'язкової підсумкової документації відносять:

щоденник психолого-педагогічних спостережень, узагальнення педагогічного досвіду вчителів;

- ✓ конспекти 10 обов'язкових проведених студентом уроків з української мови та 10 з української літератури;
- ✓ два розгорнуті конспекти залікових уроків (1 з української мови, 1 з української літератури);
- ✓ розробку позакласного заходу з української мови;
- ✓ психолого-педагогічна характеристика класу;
- ✓ психолого-педагогічна характеристика учня;
- ✓ характеристика на студента-практиканта з оцінкою вчителів-предметників від бази проходження практики (ЗЗСО) з печаткою й підписом керівника закладу;
- ✓ звіт з педагогічної практики (письмовий, відеозвіт, презентація, есе тощо).

***Звітні матеріали з педагогічної практики
для студентів, які працюють учителями
української мови та літератури в ЗЗСО***

1. Ксерокопія трудової книжки, завірена печаткою та підписом директора ЗЗСО (для студентів, які працюють учителями-словесниками за сумісництвом – витяг з наказу, завірений підписом директора та печаткою ЗЗСО).
2. Характеристика на студента від ЗЗСО, завірена підписом директора та печаткою (*Характеристика повинна обов'язково містити оцінку роботи студента в якості вчителя української мови та літератури*).

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Професійні досягнення студентів під час виконання завдань виробничої педагогічної практики оцінює відповідальний методист, враховуючи оцінки групових методистів з української мови, української літератури, методистів із педагогіки та психології, вчителя-філолога та класного керівника. Оцінювання відбувається безпосередньо під час активних відвідувань уроків студентів та позакласних заходів, їх скрупульозного аналізу, бесід із учителями-предметниками, представниками адміністрації навчального закладу.

У триденний термін студенти, які пройшли педагогічну практику, зобов'язані подати звітну документацію на кафедри. Через тиждень після завершення практики проводиться підсумкова конференція, на якій присутність студентів-практикантів та групових методистів з української мови, української літератури є обов'язковою.

Для оцінювання пріоритетними є досягнення в таких видах діяльності:

- навчальна робота;
- позакласна робота зі спеціальності;
- виховна робота;

- профорієнтаційна робота.

При оцінюванні також ураховується:

- сумлінне виконання студентом вимог програми педагогічної практики, обов'язків студента-практиканта;
- дотримання студентом правил внутрішнього розпорядку навчального закладу;
- відсутність зауважень дисциплінарного характеру;
- вчасне подання звітної документації з педпрактики;
- участь у проведенні підсумкової конференції.

11.1. Оцінювання результатів виробничої педагогічної практики

№ п/п	Показники оцінювання	Макс. кіл-ть балів
I. НАВЧАЛЬНА РОБОТА	Планування та рівень проведення уроків української мови.	20
	Планування та рівень проведення уроків української літератури.	20
	Організація і проведення виховного заходу з фаху.	10
II. МЕТОДИЧНА РОБОТА	Надання методичної допомоги вчителю.	5
	Підготовка та аналіз / самоаналіз проведених залікових уроків з української мови та української літератури..	10
III. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНА РОБОТА	Проведення виховних заходів різних типів.	10
	Профорієнтаційна робота студента.	5
IV. ПІДСУМКИ ПРАКТИКИ	Оформлення звітної документації.	5
	Трудова дисципліна.	5
	Участь у роботі підсумкової конференції за результатами практики.	10
	Максимальна кількість балів за 100-бальною шкалою, ECTS, за національною шкалою	100

Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти оцінюються відповідно до ЄКТС та національної шкали. Проведені уроки української мови, української літератури, проведений позакласний захід чи виховний захід із фаху під час виробничої (педагогічної) практики в ЗЗСО, оцінюються за такими критеріями:

оцінка «відмінно» (90–100 балів, А) ставиться за сумлінне виконання програми проходження виробничої педагогічної практики з української мови і літератури студентам, які:

- одержали інструктаж на настановній конференції;
- вчасно прибули до виробничої бази практики;
- сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів;

- проводили уроки на високому науково-методичному рівні;
- більшість занять оцінені на «відмінно»;
- продемонстрували вміння працювати з мовним та літературознавчим матеріалом в умовах Нової української школи;
- апробували раціональні форми роботи на уроках;
- застосовували ефективні методи і прийоми роботи на уроках та практичних заняттях зі студентами;
- у першій половині практики в присутності одного з методистів провели заліковий захід із фаху на високому організаційному та методичному рівні;
- відвідали та обговорили виховні заходи інших студентів-практикантів;
- вивчили учнівський колектив;
- ознайомилися з досвідом роботи вчителів-словесників навчального закладу;
- якісно підготували та вчасно подали на перевірку звітну документацію з педпрактики;
- на високому методичному рівні провели профорієнтаційну роботу.

Оцінка «добре» (80–90 балів, В) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів;
- одержали інструктаж на настановній конференції;
- вчасно прибули до виробничої бази практики;
- проводили уроки та заняття у ЗЗСО на достатньому науково-методичному рівні;
- більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «добре»;
- намагалися апробувати раціональні форми роботи на уроках української мови і літератури;
- застосовували ефективні методи і прийоми роботи на уроках української мови і літератури;
- у присутності одного з методистів провели заліковий мовно-літературний захід профорієнтаційного спрямування у ЗЗСО;
- відвідали та обговорили виховні заходи інших студентів-практикантів;
- вивчили учнівський та студентський колективи;
- ознайомилися з досвідом роботи кращих учителів-словесників навчального закладу;
- на належному методичному рівні провели профорієнтаційну роботу в ЗЗСО.

Оцінка «добре» (70–79 балів, С) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- належно виконували обов'язки студентів-практикантів;
- одержали інструктаж на настановній конференції;
- вчасно прибули до виробничої бази практики;
- проводили уроки та заняття в ЗЗСО на достатньому науково-методичному рівні;
- більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «добре»;
- намагалися апробувати раціональні форми роботи на уроках української мови і літератури;
- застосовували різноманітні методи і прийоми роботи на уроках української мови і літератури;
- у присутності одного з методистів провели заліковий мовно-літературний захід профорієнтаційного спрямування у ЗЗСО;
- відвідали виховні заходи інших студентів-практикантів;

- вивчили учнівський колектив;
- провели профорієнтаційну роботу в ЗЗСО;
- мали незначні зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.

Оцінка «задовільно» (60–69 балів, Д) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- виконували обов'язки студентів-практикантів із зауваженнями;
- присутність у навчальному закладі була епізодичною;
- проводили уроки на низькому науково-методичному рівні;
- більшість занять оцінені вчителями та методистами на «задовільно»;
- продемонстрували слабкі вміння працювати з мовознавчим матеріалом та текстом художнього твору;
- епізодично використовували різноманітні форми роботи на уроках мови та літератури;
- провели заліковий позакласний захід із української мови та літератури на низькому організаційному рівні;
- ігнорували взаємовідвідування;
- недостатньо вивчили учнівський колектив;
- були відсутніми на настановній та підсумковій конференціях;
- продемонстрували низький рівень сформованості професійно-педагогічних умінь;
- мають суттєві зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.

Оцінка «задовільно» (50–59 балів, Е) ставиться за виконання програми проходження педагогічної практики студентам, які:

- виконували обов'язки студентів-практикантів із зауваженнями;
- присутність у навчальному закладі була епізодичною (у дні проведення уроків);
- проводили уроки на низькому науково-методичному рівні;
- більшість занять оцінені вчителями та методистами на «задовільно»;
- продемонстрували слабкі вміння працювати з мовознавчим матеріалом та текстом художнього твору;
- епізодично використовували різноманітні форми роботи на уроках мови та літератури;
- провели заліковий позакласний захід із української мови та літератури на низькому організаційному та методичному рівні;
- ігнорували взаємовідвідування;
- недостатньо вивчили учнівський колектив;
- були відсутніми на настановній та підсумковій конференціях;
- продемонстрували низький рівень сформованості професійно-педагогічних умінь;
- мають суттєві зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.

Педагогічна практика **оцінюється «незадовільно» (35–49 балів, FХ)**, якщо студент не виконав програми педагогічної практики. При отриманні незадовільної оцінки за практику студент зобов'язаний пройти її повторно у визначений керівником і вільний від занять в університеті час.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму педпрактики з поважних причин, має право на проходження практики повторно. При повторному

невиконанні завдань практики студент може бути відрахований із закладу вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

12. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові джерела

1. Державний стандарт базової середньої освіти.
URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/28030/
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/normativnopravovabaza1.html>
3. Закон «Про Повну Загальну Середню Освіту» режим доступу
https://yuricom.com/legal_news/16-sichnia-2020-roku-pryjniato-zakon-pro-povnu-zahalnuseredniu-osvitu/
4. Концепція розвитку педагогічної освіти в Україні. (2018). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyakoncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
5. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти в Чернівецькому національному університеті
http://www.music.chnu.edu.ua/res//music/55pedpractice/polozhennya_provedennya_praktyky_31082020.pdf
6. Постанова КМ України від 25.08.2004 № 1095 «Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти» режим доступу
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1095-2004-%D0%BF#Text>
7. Постанова КМ України від 14.12.2016 № 1033 «Про внесення змін до Порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти» режим доступу
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1033-2016-%D0%BF#n2>
8. Професійний стандарт вчителя за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf
9. Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні»
URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/normativno-pravovabaza1.html>
10. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти»

Основні

1. Береш О. І., Гнаткович Т. Д., Ківежій О. В. Шкурда М. І. Українська мова. 5–9 класи. Програми факультативних курсів для загальноосвітніх навчальних закладів. Ужгород : Гражда, 2015. 68 с.
2. Бузинська В. Є., Горбачевська І. І. Педагогічна практика : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. університет, 2013. 160 с.
3. Наскрізна педагогічна практика : навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб. / за наук. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2019. 336 с.
4. Остапенко Н., Симоненко Т., Руденко В. Технологія сучасного уроку рідної мови: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2016. 248 с.
5. Семеног О. М., Вовк М. П., Дятленко Т. І., Громова Н. В. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога : традиції та інновації : навч. посіб. Київ : Талком, 2021. 377 с. <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2fea44b9-abf2-4404-994e-36f526663b23/content>
6. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. Кол. авторів за ред. М. І.Пентилюк К. : Ленвіт, 2015. 320 с.
7. Семеног О. Українська лінгводидактика: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. 224 с.
8. Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв : Іліон, 2014. 553 с.

Додаткові

1. Вітченко А., Вітченко А. Компетентнісний підхід у сучасній вищій освіті: освітня інновація чи реформаторський симулякр доби постмодерну? *Вища школа*. 2019. № 4. С. 52-66.
2. Голуб Н. Б. Метод проектів на уроці української мови в школі. *Українська мова і література в школі*. 2014. № 8. С. 15–19.
3. Гриценюк І. Проектна діяльність як засіб розвитку підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів. *Вища школа*. 2019. № 3. С. 45-53.
4. Овдійчук Л. Естетичні засади вивчення біографії письменника на уроках української літератури в школі. *Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми*. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. К. : Педагогічна думка, 2015. С. 247-259.
5. Омельчук С. А. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: [монографія]. К. : Генеза, 2014. 368 с.
6. Ханчук І., Янкович О. «Перезавантаження» уроку літератури: методика «DAILY 5» (Щоденні 5») для формування ключових компетентностей в учнів середньої школи. *Українська мова і література в школах України*. 2018. № 11. С. 9-13.
7. Шуляр В. Сучасний урок української літератури : монографія . Миколаїв : Іліон, 2014. 553 с.

Навчальні програми

1. Методичні рекомендації щодо викладання української мови в 2024–2025 навчальному році. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/
2. Модельні навчальні програми для 5–9 класів нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna->

serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalniprogrami-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovazhuyutsya-poetapno-z-2022-roku

3. Навчальні програми для 5–9 класів. Українська мова. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klasimzo.gov.ua>
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <http://mon.gov.ua/konczepczyia.pdf>
5. Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalniprogrami-5-9-klas>

Інформаційні ресурси

1. http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html
2. http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html
3. http://filologinya2010.blogspot.com/p/blog-page_55.html
4. http://www.parta.com.ua/ukr/books/ukr_mova/
5. <https://academia.in.ua/?q=content/шкільні-підручники-з-української-мови>
6. <https://naurok.com.ua/kalendaro-tematichne-planuvannya-z-ukra-nsko-movi-dlya-uchniv-z-oop-9-klas-445104.html>
7. www.mon.gov.ua
8. www.imzo.gov.ua
9. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
10. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>
11. Енциклопедія української літератури: <http://www.proza.cjm.ua>
12. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>

**Зразок оформлення титульної сторінки звітної документації про
педагогічну практику**

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
виробничої педагогічної практики з української мови та літератури**

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет філологічний

Кафедра _____

Курс IV група _____

Форма навчання (денна / заочна) _____

Освітня програма «Українська мова та література»

Спеціальність 035 Філологія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Початок практики « » _____ 20__ р.

Закінчення практики « » _____ 20__ р.

Керівники практики:

Від бази практики _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Від кафедри _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Звіт захищено з оцінкою _____ « » _____ 20__ р

Чернівці – _____

Зразок оформлення характеристики студента-практиканта

ХАРАКТЕРИСТИКА

студентки-практикантки 4-го курсу 401 групи

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Спеціальності 035 Філологія (українська мова та література)

Бойко Тетяни Вікторівни

Бойко Тетяна Вікторівна проходила практику в Чернівецькому ліцеї № 9 з 1 лютого по 1 березня 2020 року.

Насамперед студентка познайомилася з кожним учнем 5-А класу, склала коротку характеристику на кожного учня, побувала на уроках інших учителів. Під час проходження педагогічної практики Тетяною Вікторівною була виконана значна за обсягом навчальна, виховна і позакласна робота, яка проводилась згідно з індивідуальним планом.

До уроків Тетяна Вікторівна готувалася відповідально та старанно, всі питання, які виникали в процесі підготовки до уроків, погоджувала з учителем-словесником (Лаба О. В.). До проведення уроків студентка підходила творчо і кожен новий урок не був схожий на попередній. На уроках поводи́ла себе впевнено, добре знала зміст матеріалу, намагалася, щоб усі учні класу брали активну участь в обговоренні порушених проблем. Новий матеріал викладала доступно. Студентка використовувала різну наочність на уроках, зокрема кожен урок супроводжувався презентацією, що викликало великий інтерес та активність учнів на уроці.

За час проходження практики студентка провела 10 уроків з української мови, 10 уроків з української літератури, виховний захід «Безпечний Інтернет», дві вікторини до Дня рідної мови.

Уроки урізноманітнювала різними видами роботи: літературна дискусія, евристична бесіда, проблемна ситуація. Особливу увагу звертала на розвиток усного і писемного зв'язного мовлення учнів.

На уроках української мови та літератури було помітне поєднання колективної, самостійної, індивідуальної форм роботи. Студентка вчила учнів працювати з текстом: виділяти головне, порівнювати, відповідати на запитання. Крім того, практиканткою було проведено виховні та позакласні заходи, які були ретельно продумані й організовані. Усі учні класу активно брали участь у них.

Студентка провела ряд профорієнтаційних заходів: онлайн-екскурсію до університету, інформаційну бесіду про спеціальності та напрями підготовки студентів-філологів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Тетяна Вікторівна – старанна, скромна, доброзичлива, активна, вимоглива. Постійно враховувала інтереси і бажання учнів та втілювала їх у реальність, не відходячи від плану роботи.

Рішенням педагогічної ради роботу студентки-практикантки Бойко Т. В. пропонуємо оцінити на найвищим балом за шкалою ЗВО.

Директор школи
Учитель української мови
Учитель української літератури
Класний керівник

Іван СОЛТИСІК
Ольга ЛАБА
Наталія ДЕРЯБІНА
Світлана ТЮФТІЙ

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

студентки ____ курсу _____ групи
філологічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

(ПІБ)

на період проходження
виробничої педагогічної практики,
виконання обов'язків учителя української мови і літератури
та класного керівника з «__» _____ по «__» _____ 20__ р.

1. Загальні відомості

1. Місце проходження педагогічної практики: м. _____, ліцей / гімназія № ____
2. Учитель української мови _____
3. Учитель української літератури _____
4. Навчально-виховна робота проводиться в _____ класі.
5. Виховна робота проводиться в _____ класі.

2. Заплановані кількісні результати практики

- а) запланована кількість відвіданих уроків української мови і літератури, проведених учителем – _____,
- б) запланована кількість відвіданих уроків української мови і літератури, проведених практикантами _____,
- в) запланована кількість проведених уроків української мови і літератури – _____,
- г) запланована кількість проведених позакласних заходів з української мови і літератури _____,
- д) запланована кількість відвіданих позакласних заходів – _____.

3. Організаційний етап педагогічної практики

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Виконання
1.	Участь у настановній конференції, у груповій роботі з методистом та керівником педпрактики		
2.	із закладом загальної середньої освіти: завучем, заступником директора, вчителями школи.		
3.	Ознайомлення з планом роботи вчителя української мови і літератури, конспектами його уроків.		
4.	Знайомство з учнями класу. Ознайомлення з планом роботи класного керівника.		

4. Навчально-виховна робота з української мови і літератури

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Виконання
1.	Складання тематичного плану уроків української		

	мови і літератури на період педпрактики.		
2.	Відвідування уроків учителів української мови і літератури та проведення його методичного аналізу (вказати ПІБ вчителя, кількість відвіданих уроків):		
	_____ _____		
3.	Відвідування уроків студентів-практикантів та проведення його поглибленого методичного аналізу (вказати ПІБ студента та кількість відвіданих уроків):		

4.	Проведення уроків української мови і літератури (вказати номер, тему, дату):		
5.	Проведення позакласного заходу з української мови і літератури: _____		
6.	Відвідування та аналіз позакласних заходів з української мови і літератури, які проводять студенти-практиканти (ПІБ, тема):		
	_____ _____		

5. Науково-дослідна та методична робота

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Виконання
----------	--------------	---------------------	-----------

1.	1. Взяти участь у роботі методичних семінарів (доповідач, тема): 2. Взяти участь у групових консультаціях із методистом з фазу (дати): _____ _____ 3. Підготувати методичні матеріали з теми / проблеми (визначає методист / завуч / учитель): _____ 4. Взяти участь у роботі всеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації і педагогічна майстерність учителя-словесника». 5. Проведення роботи класного керівника _____		
----	---	--	--

6. Підсумковий етап практики

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Виконання
1.	Взяти участь у груповій зустрічі з керівником від кафедри для рефлексії та аналізу практики.		
2.	Підготувати звітну документацію.		
3.	Подати звітні документи керівникам педагогічної практики.		
4.	Підготувати звітну відео/презентацію за підсумками практики.		
5.	Взяти участь у підсумковій конференції з педагогічної практики й надати повний звіт про практику		

Дата

Підпис студента-практиканта

7. Внесення змін до індивідуального плану (якщо були)

Погоджено	Підпис методиста від кафедри
-----------	------------------------------

Висновок методиста про виконання індивідуального плану (*підкреслити*):
індивідуальний план виконано повністю / частково / не виконано

Дата

Підпис методиста від кафедри

Звіт про виробничу педагогічну практику складається в довільній формі, бажано врахувати кількісні результати виробничої педагогічної практики, здійснити аналіз проведеної навчально-виховної роботи, позакласної роботи з фаху, виховної роботи з учнями, проведеної науково-дослідної роботи, викласти свої враження та пропозиції щодо педагогічної практики

Орієнтовна схема звіту про проходження виробничої педагогічної практики

ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента-практиканта IV курсу ____ групи

філологічного факультету

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Напряму підготовки (спеціальності) 035 Філологія

прізвище, ім'я, по-батькові

1. Кількісні результати виробничої педагогічної практики

- ✓ кількість відвіданих уроків учителя – ;
- ✓ кількість проведених уроків – ;
- ✓ кількість відвіданих позаурочних заходів з фаху – ;
- ✓ кількість проведених позаурочних заходів з фаху – ;
- ✓ кількість відвіданих виховних заходів – ;
- ✓ кількість проведених виховних заходів –

№ п/п	Дата	Вид заняття	Тема заняття	Відгук про заняття

Характеристика перебігу педагогічної практики (участь у настановній конференції, що допомогло під час практики; що ще б ви хотіли почути на настановній конференції).

2. Аналіз проведеної навчально-виховної роботи

3. Аналіз проведеної позакласної роботи з фаху

4. Аналіз проведеної виховної роботи з учнями

5. Аналіз проведеної профорієнтаційної роботи

6. Загальна особистісна характеристика практики

- ✓ загальне враження про виробничу педагогічну практику;
- ✓ висновки про подальшу підготовку до педагогічної діяльності;
- ✓ побажання щодо подальшого удосконалення організації та проведення виробничої педагогічної практики.

Дата _____

Підпис студента-практиканта

Підпис викладача-методиста

Методичні рекомендації до складання звіту

1. Характеристика матеріальної бази місця проходження практики.
2. Кількість відвіданих занять, уроків, їх аналіз. Загальні враження.
3. Кількість відвіданих позааудиторних, позашкільних заходів, їх аналіз.
4. Кількість проведених виховних заходів, їх аналіз.
5. Основне враження від проведених занять і заходів. Які ефективні методи й прийоми були використані?
6. Які типи занять були використані під час педагогічної практики? Які з них проходили більш вдало?
7. Як упроваджувалися педагогічні ситуації, дискусійні й проблемні завдання в навчальний процес?
8. Який рівень науковості занять? Які завдання студента-практиканта Ви змогли повністю реалізувати, а які – ні. Укажіть причини.
9. Які засоби стимулювання мотивації та інтересу студентів під час магістерської практики Ви використовували?
10. Який Ваш рівень професійної підготовки? Як Ви формували в собі конкурентоспроможність? Як Ви урізноманітнювали форми роботи?
11. Чи створювали Ви ситуацію успіху на уроках? Якщо так, то яка з форм здобуття знань створює стабільну ситуацію успіху?
12. Які Ви виробили критерії ефективності проведення уроків?
13. Які показники якості уроків є найголовнішими?
14. Як Ви оцінюєте власне застосування способів активізації пізнавальної діяльності учнів (доцільність/недоцільність їх використання)?
15. Як Ви оцінюєте власну емоційність викладу матеріалу, свою культуру мовлення, власне вміння створити належний комфорт на заняттях?
16. Які види та форми організації контролю знань, умінь і навичок Ви використовували?
17. Як самооцінюєте проведені позакласні заходи?
18. Як Ви стимулювали учнів до участі у виховній та профорієнтаційній роботі?
19. Як Ви зацікавлювали учнів до творчого пошуку?
20. Чи знайшли Ви найбільш ефективні технології мовно-літературної самоосвіти?
21. Проаналізуйте допущені під час практики прорахунки та помилки.
22. Зробіть аналіз, синтез, порівняння, зіставлення початку й кінця педагогічної практики.
23. Чи виконали Ви програму педпрактики? Визначте якість її виконання.
24. Яка Ваша професійна компетенція? Зробіть висновок про роль педагогічної практики у професійному становленні бакалаврів.

Щоденник практики (методичні рекомендації щодо оформлення)

Правила ведення й оформлення щоденника

1. Щоденник – основний документ студента під час проходження практики.
2. Коли студент проходить практику за межами міста, у якому знаходиться ЗВО, щоденник для нього є також посвідченням про відрядження, що підтверджує тривалість перебування студента на практиці.
3. Під час практики студент щодня коротко повинен записувати до щоденника все, що він зробив за день для виконання календарного графіка проходження практики.
4. Не рідше, як раз на 2 тижні студент зобов'язаний подавати щоденник на перевірку керівникам практики від ЗВО й від установи, які перевіряють щоденник, роблять письмові зауваження, додаткові завдання й візують записи, що їх зробив студент.
5. Після закінчення практики щоденник разом зі звітом має бути переглянутий керівниками практики, які складають відгуки та підписують його.
6. Оформлений щоденник разом зі звітом студент повинен здати на кафедру.
7. Щоденник зберігається на кафедрі протягом двох років.

Без заповненого щоденника практика не зараховується.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень перший (бакалаврський)

Освітня програма «Українська мова та література»

Спеціальність 035 Філологія

ІУ курс, група _____

Форма навчання (денна / заочна) _____

ЗАВДАННЯ НА ПРАКТИКУ

Студента (ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

направляється на _____ педагогічну практику _____
(назва практики)

(назва бази практики)

Термін практики: з «__» _____ 202 р. по «__» _____ 202 р.

Керівник практики від кафедри _____
(посада, прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Прибув у ЗЗСО «__» _____ 20__ р.

Вибув із ЗЗСО «__» _____ 20__ р.

Керівник практики від ЗЗСО _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Печатка установи

1. МЕТА ПРАКТИКИ

Мета виробничої педагогічної практики – забезпечити студентам фундаментальну теоретичну й практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання і обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі української філології, педагогіки та методики середньої освіти; набуття здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності; можливість продовження навчання за програмою магістра; а також сформувати у студентів необхідні вміння та навички навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти на основі здобутих знань з усіх філологічних та гуманітарних дисциплін.

Зміст наступних сторінок Щоденника

2 сторінка

Відомості про школу

Адреса школи:

Директор школи _____

Заступники директора школи _____

Учитель-методист від школи _____

Організатор позакласної роботи школи _____

Психолог _____

3 сторінка

Список учнів класу

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Доручення	Інтереси, хобі
1			
2			
3			
...			

4 сторінка: розклад дзвінків і розклад уроків класу, за яким закріплений студент-практикант.

Зразок оформлення

Розклад дзвінків

1 урок _____

2 урок _____

3 урок _____

4 урок _____

5 урок _____

6 урок _____

7 урок _____

8 урок _____

Розклад уроків у _____ класі (за яким ви закріплені)

№ з/п	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
1 урок					
2 урок					
3 урок					
4 урок					
5 урок					
6 урок					
7 урок					
8 урок					

Наступні сторінки

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ (поточні записи практиканта в довільній формі)

Дата	Спостереження, враження, висновки, зауваження, педагогічні роздуми тощо

Спостереження й аналіз уроків, проведених учителями

Дата, клас _____

Тема _____

Мета _____

Тип уроку _____

Обладнання _____

Проводив _____

Фотографія уроку	Аналіз уроку
Назва етапу уроку, визначеного спостерігачем. Діяльність учителя, учнів, форми їх взаємодії.	

Схема аналізу (самоаналізу) уроку

I. Загальні відомості про урок

Дата проведення, школа, клас, прізвище, ім'я та по батькові вчителя, предмет, кількість учнів за списком, кількість присутніх, порядковий номер уроку, де проводиться (у класі, кабінеті, лабораторії, майстерні).

Обстановка в класі: чистота, освітленість, провітреність. Організація уваги й готовність учнів до навчальної діяльності. Тривалість організаційного етапу. Тема уроку. Цілі (освітня, виховна, розвиваюча) і завдання уроку. Обладнання.

II. Тип і структура уроку. Доцільність вибору типу і структури уроку стосовно теми і дидактичної мети заняття. Послідовність окремих етапів уроку.

III. Аналіз етапів організації навчально-пізнавальної діяльності учнів з позицій успішного досягнення поставленої мети:

- зміст кожного етапу уроку (відповідність до програми; актуалізація і корекція опорних понять; зв'язок із попереднім матеріалом, із сучасністю, життєвим досвідом школярів; глибина, науковість, використання міжпредметних зв'язків; виділення основного, головного в змісті);

- методи і прийоми навчання на кожному етапі уроку (застосовувані методи і прийоми та їх відповідність змісту навчального матеріалу, меті й завданням уроку та віковим особливостям учнів; реалізація на уроці дидактичних принципів; взаємозв'язок репродуктивної і творчої активності й пізнавальної самостійності учнів; розвиток спостережливості й логічного мислення; використання прийомів порівняння, протиставлення, узагальнення й систематизації та забезпечення зворотного зв'язку для керування процесом засвоєння; формування в учнів позитивного ставлення до навчання, пізнавального інтересу і навичок самоконтролю; оцінювання пізнавальної діяльності учнів; індивідуалізація та диференціація навчальних завдань; обсяг та своєчасність домашнього завдання).

Початок уроку. Організаційна частина.

1. Якими прийомами вчитель забезпечив добрий початок уроку (упевненість, доброзичливість, чіткість, ввічливість, вимогливість тощо)?

2. У чому виявився невдалий початок уроку, які причини цього (непідготовленість учителя, неорганізованість його, метушливість, в'ялість тощо)?

3. Увага, налаштування на роботу учнів на початку уроку (привітання, організація робочого місця учителя й учнів тощо)?

Перевірка домашнього завдання.

1. Методика проведення перевірки домашнього завдання (види опитування: усне, письмове; прийоми перевірки наявності домашнього завдання тощо).

Форми організації діяльності учнів (фронтальна, групова, індивідуальна).

Постановка питань – чіткість, правильність, повнота, однозначність, лаконічність тощо.

Відповіді учнів – правильність, повнота, самостійність, розуміння, чіткість, ясність, культура мови.

Увага учнів класу під час опитування, їхня діяльність – доповнення до відповіді, виправлення її.

Увага вчителя до відповідей учнів.

Прийоми активізації діяльності учнів, узагальнення й систематизації відповідей учнів та інші, що використовує учитель.

2. Ступінь виявлення знань, умінь і навичок – усебічність, глибина. Усвідомлення учнями виконаних домашніх завдань. Усунення виявлених недоліків.

3. Правильність, об'єктивність оцінки вчителем відповідей учнів. Мотивування оцінки.

Пояснення нового матеріалу.

1. Підготовка учнів до сприймання нового навчального матеріалу (методи й прийоми актуалізації і корекції опорних знань). Оголошення теми уроку. Постановка мети вивчення нового матеріалу, ознайомлення з планом уроку, стимулювання і мотивація пізнавальної діяльності.

2. Відповідність змісту нового матеріалу вимогам програми, науковість, послідовність, повнота, впевненість, проблемність та емоційність викладання. Зв'язок із попереднім матеріалом, життям і досвідом учнів. Елементи цікавості, виділення вчителем стрижневих питань, використання засобів наочності. Доступність, правильність, культура мови вчителя. Характер контактування з класом.

3. Політехнічна, прикладна й практична спрямованість викладання.

4. Відповідність змісту навчального матеріалу цілям уроку. Оптимальність і відповідність використаних методів (бесіда, розповідь, пояснення, робота з книгою, демонстрація, ілюстрація, спостереження, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтез, інформаційно-репродуктивний, проблемного викладання тощо), прийомів (активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, стимулювання, розвитку інтересу, розвитку самостійності мислення й уважності учнів, формування спостережливості, зворотного зв'язку тощо), форм (індивідуальних, групових, фронтальних) і засобів (ТЗН, наочність, підручник та ін.) вивчення нового матеріалу цілям уроку, характеру навчального матеріалу, віковим та індивідуальним особливостям учнів.

5. Робота вчителя з формування в учнів нових понять, тверджень, правил, способів розв'язання освітніх завдань тощо.

Закріплення нових знань, умінь та навичок.

1. Методи та форми закріплення вивченого матеріалу (бесіда, дискусія, демонстрація, ілюстрація, спостереження, вправи, лабораторний метод, робота з підручником тощо).

2. Активізація вчителем самостійності та пізнавальної активності учнів під час закріплення (порівняння, зв'язок з раніше вивченим, висновки, систематизація, узагальнення)

3. Оцінка рефлексії про ступінь розуміння й засвоєння учнями класу нового навчального матеріалу. Організація роботи із слабкими, середніми й здібними учнями із закріплення вивченого матеріалу.

Домашнє завдання.

1. Характер і зміст теоретичного й практичного завдання; відповідність змісту уроку, інші завдання (поточне повторення), інші види завдань.

2. Диференціація завдань за ступенем складності.

3. Час подачі домашнього завдання на уроці, інструктивні вказівки учителя.

Підсумок уроку.

Підсумки проведеної роботи на уроці, вчасність закінчення уроку, організованість учнів наприкінці уроку.

IV. Аналіз діяльності вчителя на уроці.

Знання фактичного матеріалу; уміння володіти увагою класу, організовувати його роботу, підвищувати активність, інтерес, увагу, тримати дисципліну, враховувати індивідуальні особливості кожного учня; стиль і тон у роботі (жвавий, рішучий, повільний, байдужий); педагогічний такт; спостережливість, вдумливість, витримка, винахідливість, емоційність; зовнішній вигляд, охайність; культура мовлення, поза, міміка, жестикуляція.

V. Аналіз діяльності учнів на уроці.

Дії учнів щодо досягнення мети; ставлення до вчителя; пізнавальний інтерес, рівень працездатності; вміння виділяти провідні ідеї, аналізувати, оцінювати підсумки своєї діяльності та однокласників, розвиток мислення; культура розумової праці; поведінка, дисципліна, чим пояснюється.

VI. Аналіз організаційного аспекту.

Дотримування учителем головних вимог до року: виховних, дидактичних, психологічних, санітарно-гігієнічних; культура запису на дошці; раціональність використання часу.

VII. Висновки й пропозиції.

Досягнення мети, чи оптимальним шляхом відбувався процес її досягнення; виконання плану уроку; виховне, освітнє і розвивальне значення уроку; що цінного в цьому уроці. Поради, як закріпити й удосконалити позитивні моменти уроку чи усунути недоліки.

План-конспекту уроку

Тема:

Мета уроку: навчальна; розвивальна; виховна.

Тип уроку:

Методи та прийоми уроку:

Компетентності:

Обладнання:

Список використаної літератури:

Перебіг уроку

Відповідно до вимог сучасної мовної освіти визначаються такі структурні етапи уроку української мови, що відтворюють цілісний навчальний процес:

1. *Організація класу,*
2. *Мотивація,*
3. *Перевірка домашнього завдання,*
4. *Актуалізація опорних знань і вмінь,*
5. *Цілевизначення, засвоєння знань,*
6. *Формування вмінь та навичок,*
7. *Рефлексія,*
8. *Пояснення домашнього завдання,*
9. *Підсумки уроку.*

У процесі перебігу уроку ці структурні етапи можуть створювати різні варіативні комбінації, змінювати послідовність залежно від типу уроку, його змісту й мети.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики класу

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАСУ

1. Загальні відомості про клас. Кількість учнів, в т. ч. хлопчиків, дівчаток. Успішність, дисципліна, відвідування

2. Структура колективу. Рівень організованості. Згуртованість, Взаємодопомога, самоуправління, товариські взаємовідносини в колективі.

3. Спрямованість колективу класу.

Моральне обличчя класу, загальноколективні інтереси (гуртки, спорт, ігри, екскурсії, клуби, вечори), їх вплив на успішність і поведінку учнів.

4. Навчальна і трудова діяльність в класі.

Ставлення до навчання, до окремих навчальних предметів, вчителів. Ставлення до суспільного-корисної праці. Взаємодопомога в навчанні та праці, загальний рівень розвитку класу, активність.

/підпис студента-практиканта/

/підпис класного керівника/

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики учня

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УЧНЯ

1. Загальні відомості.

Прізвище, ім'я, по батькові, школа, клас, вік, стан здоров'я. Чи відповідає віку стан розвитку.

2. Відомості про умови життя та праці в сім'ї.

Умови життя учнів в сім'ї, режим дня, участь в домашньому господарстві що з родинних умов сприяє або заважає учневі успішно навчатися.

3. Успішність, ставлення до навчання, інтереси учня.

Успішність, увага на уроках, систематичність виконання домашніх завдань, причини не виконання. Інтерес до навчання. Виробничі інтереси. Інтерес до майбутньої професії. Прояви допитливості на уроках. Інтерес до мистецтва(участь в художній самодіяльності, відвідування кінотеатру тощо).

Спортивні інтереси.

4. Основні риси характеру:

- вольові якості (наполегливість, самостійний, слабовільний, неорганізований тощо.);

- ставлення до людей (чуйний, чесний, добрий, жорстокий, байдужий).

- самооцінка;

- ставлення до трудової та навчальної діяльності (працьовитий, охайний, ретельний, чи навпаки).

5. Положення учня в колективі.

Ставлення його до успіхів колективу, до товаришів по класу, до громадської думки, чи користується авторитетом, повагою, з яким товаришує. Чи бере участь в громадському житті класу, школи. Які доручення виконує.

6. Розумовий розвиток і особливості пізнавальної діяльності.

Загальний розумовий розвиток (кругозір, ерудиція, начитаність), розвиток мови. Самостійність, глибина мислення, спостережливість.

/підпис студента-практиканта/

/підпис класного керівника/

Додаток 3

Аналіз проведеного виховного заходу має велике значення для доцільної організації виховної діяльності в сучасному закладі загальної середньої освіти, адже дозволяє виокремлювати позитивні й негативні моменти в проведеній педагогічній роботі, оптимально налагоджувати систему перспективних ліній, усебічно й гармонійно розвивати колектив та особистість кожного вихованця.

Схема аналізу виховного заходу

- ***Педагогічна доцільність проведення виховного заходу.***

Актуальність, теми і завдань виховання. Відповідність віковим особливостям та рівню вихованості школярів.

- ***Зміст виховного заходу та його структура.***

Вступна частина, основна частина, заключення. Відповідність змісту, форм, методів і прийомів виховання меті та завданням виховного заходу. Формування педагогічної готовності учнів до сприйняття змісту виховного заходу та участі в ньому, позитивних мотивів діяльності. Відповідність змісту виховного заходу віку та рівню вихованості учнів, оптимальне співвідношення раціональної та емоційної складової, логічна послідовність викладу змісту виховання.

- ***Ефективність застосованих форм та методів виховання.***

Характеристика форм, методів, технічних засобів, обладнання, наочності.

Відповідність форм та методів виховання змісту виховного заходу, віковим та індивідуальним особливостям учнів.

- ***Організаційний аспект виховного заходу.***

Чіткість основних елементів структури заходу – початку, основної частини, заключної частини. Оптимальність тривалості заходу. Естетичність оформлення виховного заходу. Чіткий розподіл обов'язків між учасниками заходу.

- ***Поведінка вчителя та учнів.***

Організаторські здібності, емоційний стан педагога, педагогічний такт.

Уміння володіти увагою дітей, підтримувати дисципліну, викликати інтерес.

Рівень підготовленості педагога до проведення заходу, глибокі знання і розуміння проблеми, вміння знайти її оптимальне рішення. Рівень підготовленості учнів до виховного заходу. Активність, уважність, зацікавленість, дисциплінованість. Рівень взаємодії і співробітництва педагога та учнів. Керівна роль педагога у виховному процесі. Як було організовано предметну діяльність школярів, їх активність та самостійність на всіх етапах заходу, чи відбувалось формування дружби, товаришування, відповідальності.

- ***Результативність виховного заходу.***

Який реальний результат виховного заходу, чи досягнуто поставленої мети, що зроблено корисного для учнів, для батьків, для суспільства. Загальне враження про виховний захід. Пропозиції щодо удосконалення процесу виховання.

Підпис студента-практиканта

Зразок оформлення виховного заходу
Перша (титульна сторінка)

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

План-конспект

виховного заходу на тему _____
(назва теми)

проведеного в _____ класі ліцею / гімназії № _____
(назва ЗЗСО)

« _____ » _____ 20__ р.
студентом-практикантом _____ групи філологічного факультету

(прізвище, ім'я студента)

Керівник

педагогічної

практики

Чернівці, 20__ рік

Друга сторінка

Мета виховного заходу:

Форма проведення:

Методи проведення:

Засоби проведення (наочні посібники, ТЗН та ін.).

Використані джерела:

Хід проведення заходу (детальний опис змісту, діяльність учнів і вчителя, тощо).

План-конспект виховного заходу підписує класний керівник того класу, у якому проходив виховний захід, а перевіряє й оцінює його керівник педагогічної практики.

Оцінку за проведення виховного заходу і правильне оформлення плану-конспекту виставляє у заліковий лист керівник педагогічної практики.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

від бази практики _____ (підпис) _____ (ім'я, прізвище)
« » _____ 20____ р.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Оцінка практики _____

від кафедри _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

ПАМ'ЯТКА СТУДЕНТУ-ПРАКТИКАНТУ

1. Присутність студента на настановній та підсумковій конференціях є обов'язковою.
2. Розподіл студентів на педпрактику здійснюється заздалегідь.
3. Студент проходить педпрактику в навчальному закладі згідно з попереднім розподілом.
4. Студент-практикант перебуває в навчальному закладі впродовж робочого дня (не менше шести годин у день незалежно від наявності чи відсутності уроків мови та літератури).
5. Із числа студентів навчального закладу призначається староста групи, який зобов'язаний подати відповідальному методисту відомості про розклад уроків студентів та дзвоників у школі в перші шість днів практики.
6. Студент зобов'язаний вивчити методику роботи вчителя української мови та літератури, класного керівника (шляхом відвідування уроків учителів у закріпленому та інших класах).
7. Про зміни в розкладі уроків студент повідомляє старосту та викладача-методиста заздалегідь.
8. Студенти мають бути присутніми під час проведення та обговорення уроків своїх однокурсників.
9. До проведення уроків допускаються студенти, які мають перевірені, узгоджені та підписані вчителями конспекти уроків.
10. Виховний (заліковий) захід із фаху готується та проводиться студентом у першій половині практики, оцінюється та підписується вчителем і класним керівником.
11. Присутність методиста під час проведення залікового виховного заходу з фаху є обов'язковою. Позакласний заліковий захід, проведений на уроці або без присутності одного з методистів, є недійсним.
12. Студент-практикант не має права без дозволу вчителів проводити позашкільні заходи й виводити для цього учнів за межі території навчального закладу.
13. У разі хвороби чи інших поважних причин студент зобов'язаний заздалегідь повідомити про це вчителя-предметника та класного керівника, надавши в найближчий термін відповідним чином оформлені медичні довідки чи інші документи.
14. Студенти-практиканти повинні бути дисциплінованими, вихованими, вимогливими до себе, до свого зовнішнього вигляду, виконувати всі розпорядження адміністрації школи та внутрішнього розпорядку навчального закладу.